Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. — Nakład 1500 egz. — Str. 24
Nr. 3. Grudziądz, marzec 1932 r. V.

Szkoła Pomorska

Organ Pomorskiego Oddziału Okręg. „Stowarzyszenia Chrześcijańsko Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych“

TREŚĆ NUMERU:

Zakłady Graficzne Bolesława Szczuki, Wąbrzeźno-Pom.

Nr. 3. Grudziądz, marzec 1932 r. V.

Nauczyciel Pomorski

„Szkoła Pomorska"

Organ Pomorskiego Oddziału Okręgowego
„Stowarzyszenia Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych"

Wychodzi 12 razy w roku — w pierwszej połowie każdego miesiąca. Cena pojedynczego numeru 50 groszy bez przesyłki. Abonament wraz z przesyłką: miesięcznie 0,55 zł, kwartalnie 1,50 zł, półrocznie 2,70 zł, rocznie 4,80. Członkowie „Stow. Chrz. N. Naucz. Szkół Powsz." Okręgu Pom. płacą za numer wraz z przesyłką 25 gr miesięcznie oprócz składek członkowskich i razem z niemi na P. K. O. Poznań nr. 206.133 (Pomorski Zarząd Okręgowy).

Redaguje Melchior Ryczakowicz, Grudziądz, ul. Kościuszki 21 z współudziałem Komitetu Redakcyjn. Redaktor odpow. tenże. Adres Redakcji i Administracji: Grudziądz Rynek nr. 15 p. I.

Kamrowski Józef, Kościerzyna.

Nauczanie łączne, a rachunki

Jednym z najtrudniejszych przedmiotów nauczania w szkole, to rachunki. Mimo wszelkich reform szkolnych pozostaną one nadal głównym przedmiotem nauczania, tak w szkole powszechnej jak i średniej. Przyczyny tego zjawiska są każdemu ucywilizowanemu obywatelowi dostatecznie zrozumiałe: działają tu i nadal działać będą przedewszystkiem względy praktyczne.

Metodyka poszczególnych przedmiotów, nie mniej i rachunków, przechodziła różne fazy rozwoju. Zdawałoby się, że szkoła, mając dorobek wielu pokoleń oraz świadomość ważności przedmiotów, wywiązuje się ze swego zadania, tj. nauczania rachunków, prawidłowo. Jednak tak nie jest. Wystarczy zaglądnąć do szkoły w godzinach rachunków, a przekonać się może nawet niefachowiec, że lekcje te swego zadania nie spełniają. Jeden z celów nauczania rachunków jest: „uzdolnienie do sprawnego, pewnego i jasnego orjentowania się w zjawiskach życia codziennego, w których występują cechy ilościowe". Na lekcji rachunków męczy się nauczyciel, męczą się i dzieci. Niektóre działania rachunkowe nauczyciel wtresuje, dochodzi czasem do mistrzostwa. Dzieci mnożą, dzielą, wszystkie działania wykonywują precyzyjnie. Z geometrji każda figura jest dzieciom znana, obliczają nawet kwadraturą koła. To jest świetny rezultat!!! Nauczyciel jest dumny, że dopiął swego celu, a dzieci zadowolone, że potrafią, żądaniom nauczyciela sprostać. Ja jednak śmiem powiedzieć,

że to nie nauka rachunków; szkoła swego zadania nie wypełnia, a co gorsza, dzieci po opuszczeniu szkoły rachować nie potrafią.

Życie w dzisiejszym świecie cywilizowanym jest skomplikowane. Wymaga ono od nas każdej chwili sprawności w działaniach rachunkowych. Temu zadaniu dzisiejsza szkoła uczynić zadość nie może, gdyż dziecko nie jest pod stałą opieką szkoły, a tylko X godzin na dobę. Szkoła dzisiejsza nie wypełnia nawet w tych X godzinach swego zadania, jak w oderwaniu szkoły od życia. Szkoła zmienia przedmioty nauczania, jakoby umysł dziecka był szufladką. Szkoła obecna na komendę każe zapominać o wszystkiem, co nas otacza, a wytężać umysł jedynie w kierunku rozwiązywania zadań nic nie mówiących jak: 2+4; 3+5; 4+3 itp. Czyż to nie Golgota dla 7-mio letniego dziecka?

Jeden z kolegów zwrócił mi uwagę, że mamy podręczniki rachunkowe, w których się mieszczą zadania z życia czerpane. Tak, zadania są z życia czerpane, lecz czyż mają życie? Spytajmy się dziecka z trzeciej lub czwartej klasy: jakiego rodzaju zadania chętniej rozwiązuje — zadania z życia np. 1 kg cukru kosztuje X gr; ile 7 kg? czy też teoretyczne np. 5 . 7 . 2.

Słyszałem odpowiedź: „jednak potrafią mnożyć, a o to nam chodzi." Tak, rozwiązywać zadania teoretyczne potrafią, ale czy też potrafią je zastosować?

Najlepszym probiercem są ciche zajęcia. Daj dziecku książkowe zadanie z życia, a odkryjesz prawdę.

Dziecko rozwiązuje zadanie, a nauczyciel słyszy pytanie dziecka stawiane sąsiadowi: jakto... dzielić... mnożyć...? Czy to nie wystarczający dowód, że dziecko liczyć nie potrafi, a rozwiązuje jedynie mechanicznie.

Dziecko ukończyło 7 kl. szkołę powszechną. Rozwiązuje nawet równania, czasem nawet z dwoma niewiadomemi, a nie potrafi praktycznie wymierzyć np. 1a, czy ha.

Dobremi przykładami mogłyby nam służyć szkoły dokształcające, w których, mimo że uczniowie już ukończyli szkołę powszechną, rozpoczyna się prawie że od początku.

Gdzie jest przyczyna takiego stanu rzeczy?

Jedna z przyczyn, to oderwane życie szkoły od życia praktycznego i podział przedmiotów nauki na szufladki.

Te niedomagania ma usunąć właśnie nauczanie łączne. Twórcy tego nauczania nie są pierwsi, którzy zwracają uwagę na konieczność reformowania nauczania rachunków. Już Komeński pisze regułę, „według której nauczający mniejby nauczali, a uczący się — więcej się nauczyli", a Neumann w Vorlesungen str. 672 —677 wyraźna taka myśl: W nauczaniu nawet przechadzka może być w odpowiedni sposób wyzyskana. Nie myślmy, że tylko urzę-

dowe godziny nauki robią swoje: zwykle połowa ich idzie na marne — tak mówi doświadczenie. Myśl trzeba łapać na gorącym uczynku, te bowiem chwile są najcenniejsze: w nich czasem rodzi się pomysł twórczy artysty, w nich też odbywa się owa tajemna a niezbadana dotąd praca samodzielna duszy dziecięcej, odbywa się jakby błyskami, przelotnie. Uczący niech chwyta te chwile, niech umie je wyczuwać.

A Lucjan Zarzecki w książce: Nauczanie matematyki początkowej str. 38 pisze: „Oszczędzenie okazów jest pozostałością z czasów mnemonicznego formalizmu, który cenił więcej paragrafy książki, niż żywą rzeczywistość. Ważną rzeczą jest, aby przedmioty omawiane nietylko były biernie oglądane przez dzieci, lecz należały do tych, z któremi dziecko czynnie obcuje czy to w pracy ręcznej, czy też w zabawie lub codziennem użyciu. Poglądowość przedmiotu zależy od związku jego z życiem dziecka zarówno indywidualnem, jak społecznem. Nauczyciel powinien starać się o zachowanie w zadaniach rzeczywistych stosunków życia. ...Zadań nie może układać ten, kto nie poznał w rzeczywistości stosunków, jakie stanowią treść zadania. Najlepsze zadania są te, które naturalnie wypływają z zajęć i zainteresowania dzieci

Jak wynika z powyższego, duch nauczania łącznego panował już dawniej w umysłach niektórych pedagogów. Poglądy ich na nauczanie rachunków są identyczne z poglądami obecnego kierunku, tj. nauczaniem łącznem. Do zmiany istniejącego stanu w szkolnictwie powszechnem nawoływano już dawniej, lecz nie umiano wskazać praktycznie, jaką rolę poszczególne przedmioty nauczania w stosunku do innych przedmiotów mają zajmować, a w szczególności, czem mają być rachunki w nauczaniu.

Mimo narzekań pozostało wszystko po staremu.

Jak wiemy, rachunki jako przedmiot w nauczaniu łącznem nie istnieją. Mimo tego rola rachunków w nauczaniu łącznem jest bardzo ważna.

W nauczaniu łącznem mamy jakieś zagadnienie życiowe, zagadnienie, którem cała klasa się interesuje — innych nie omawia się; język ojczysty, rachunki oraz inne przedmioty nauczania szkoły powszechnej są częścią składową zagadnienia. O ile interesują się dzieci zagadnieniem życiowem, tem samem muszą się interesować częścią składową zagadnienia tj. rachunkami.

Skąd czerpać tyle zagadnień jak na I kl, II kl itd., czy samo zagadnienie ma dostateczną ilość danych, aby dzieci nabrały wprawy w działaniach? Życie samo nasuwa zagadnienia, a wreszcie można to samo zagadnienie z równem powodzeniem omawiać w I, jak i II, III i IV klasie, w każdej klasie z innego punktu widzenia.

Dam więc przykłady, jak można to samo zagadnienie omawiać w poszczególnych klasach. Nie będę oczywiście omawiał

całego zagadnienia, a tylko część składową zagadnienia, to j. rachunki.

Zagadnienie życiowe — kolej.

Kolej jest tym magnesem, który pociąga małych i dorosłych. Jej sapanie i ruszanie się zauważą dzieci od razu.

Pierwsza klasa. „Bawmy się w pociąg" słyszymy często na boiskach. Wnet praca wre : sz . . . sz . . . sz . . . Ja jestem maszyną — woła Adaś — a tu Staś, Jaś, Miś czepią się „maszyny" i zabawa gotowa. Ta improwizowana zabawa ma najwięcej powabu. Bawmy się więc w pierwszej klasie „w pociąg" w celach nauczania. Niebawem nastąpią rachunki — dodawanie i odejmowanie. Wozy trzeba przetaczać, zadania więc gotowe.

Dzieciom trzeba wytłumaczyć, że trudno bawić się w klasie, skoro tylu obecnych, a każde dziecko chciałoby się bawić. Można się tak bawić, aby wszystkie dzieci udział brały. Bawimy się patyczkami, klockami, kasztanami (te zastępują nam wagony) przetaczamy, przyczepiamy na stacjach wagony ; konduktorzy zapisują wagony, dzieci są konduktorami ; zapisują dodawanie i t. p. Innym razem dzieci są kasjerami, sprzedają bilety i t. p. Dziecko łatwo wżyje się w rolę kasjera, poczyna mnożyć prawie że nieświadomie n. p. 2 bilety sprzedałeś, a każdy bilet po 3 zł; ile masz w kasie ?

W wysokim stopniu pomagają rozdane pieniądze z papieru lub tekturki, oraz bilety z tekturki.

Tu śmiem stawić pytanie : jest to nauka rachunków, zabawa, życie, czy też nudne nic niemówiące formułki 3+4 ; 2+6 etc.

To samo zagadnienie w II klasie.

Ponieważ spostrzegawczość u dzieci jest słaba, niedokładna, najlepiej więc, jeżeli wyprowadzimy dzieci na dworzec i zwrócimy im uwagę na te rzeczy, o które nam chodzi.

Przy magazynach stoi kilka wagonów, na martwych torach stoją wagony towarowe i osobowe i t. p. Najlepiej zaraz na miejscu stawić kilka zadań do rozwiązania : tu 12 wagonów towarowych, tam 17 wagonów ; ile razem ? 5 wagonów I i II klasy, 16 wagonów III klasy ; ile razem ? i t. p. Przetaczanie wagonów : 7 wagonów przyczepić do 25 wagonów i t. p.

To samo, co widzieliście na dworcu, zrobimy w szkole. Będziecie przetaczać wagony. Centymetry będą wagonami. Praca się rozpoczyna. Do 25 wagonów doczepiono 12, na innym torze odczepiono 8 wagonów i t. p. Po szeregu takich ćwiczeń pytamy się, kto potrafi to ładnie napisać ? 45—13=32. Dobrze ! Mamy jeszcze więcej wagonów do przetaczania, musimy się spieszyć. Zabrać 16 wagonów, a pozostanie 38 wagonów; ile wagonów stało ? Czytałyście napisy na wagonie : II. kl. 18 miejsc, III. kl. 52 miejsc. Pomieścilibyśmy się wszyscy w wagonie II. kl.? a w

wagonie III. kl.? Ile dzieci z naszej klasy nie miałyby miejsc w II. kl.? Ile miejsc pozostałoby niezajętych w III. kl.?

Obliczanie ilość podróżnych daje całe bogactwo zadań. Po rozwiązaniu zadania piszemy tylko cyframi w zeszytach lub na tablicy szkolnej.

To samo zagadnienie życiowe w III. kl. — 56 miejsc etc. I kl. 1 wagon, II kl. 3 wagony, III kl. 8 wagonów lub t. p.

Na wagonie jest napis : rozstęp oś — 4.20 m. Co to znaczy? Od osi do końca wagonu są 3 kroki, 4, 5, 6, i t. p. ile to metrów? Ile metrów w przybliżeniu ma cały wagon? 10 wagonów? 8 wagonów? lub t. p. — Szyny. Z jakiego materjału są szyny? „Szyny są bardzo ciężkie" — 1 m. szyny waży 27—42 kg. długość szyny 8, 12½ i 15 m.

Z tych danych można ułożyć cały szereg zadań i wszystkie będą interesujące i życiowe.

To samo zagadnienie życiowe na IV klasę. Na wagonie jest napis : wg. wł. 6920 kg. Co to znaczy? Ładw. 10 000 kg, nośn. 10 500 kg. Ile ciąży na jednej osi? Na jednem kole? Sumowanie piśmienne. Waga własna 8070 kg., ładunek 15 000 kg; inny wagon — waga własna 8 000 kg., ładunek 20 000 kg. Ile ważą te dwa wagony. Można tworzyć zadania z więcej składników.

Porównanie : na wóz ciężarowy ładuje się 2 500 kg. węgla. Na wagonie jest 20 000 kg. Ile wozów węgla mieści się w 1 wagonie? W całym transporcie? n. p. 12 wagonów, 20 wagonów i t. p. Ile kg. Ile kg. węgla spotrzebuje gospodarstwo domowe zimą w tygodniu? Na ile rodzin starczy 1 wagon węgla? Pisanie tysięcy kg. w tonach. Zadania — tony i kg. (Nie żądać natomiast zadań, w których występują t, kg dkg g. bo to nie jest życiowe).

Nie wyczerpałem oczywiście wszystkich możliwości. W każdym bądź razie można powiedzieć, że każde zagadnienie życiowe przynosi obfity materjał rachunkowy.

Często widzimy zagadnienie życiowe, i nie wiemy wprost co począć — n. p. targ. Ten właśnie daje najwięcej popisów rachunkowych.

Czyż samo życie tego nie wymaga? Ile muszą nasze gosposie liczyć, aby skromnego budżetu naszego nie przekroczyć? Każde dziecko chce swoją mamusię naśladować. Niech więc w szkole kupuje i sprzedaje za pieniądze z tekturki lub t. p. Ile tam jest okazji do dodawania, odejmowania, dzielenia i mnożenia, czy to owoców, czy pieniędzy.

Możnaby odpowiedzieć, to samo przecież się robi, te same zadania mieszczą się w naszych książkach rachunkowych. Owszem, przyznaję to, zadania są zupełnie takie same. Jest jednak i poważna różnica między zadaniami książkowemi, a zadaniami nauczania łącznego. W nauczaniu łącznem mamy zagad-

nienie, z którego właśnie wypływają zadania rachunkowe. Omawiamy zagadnienie — kolej — nie można wtedy mówić w rachunkach o targu i odwrotnie, a autor, pisząc podręcznik rachunkowy, zestawia wszystkie możliwości życiowe, które może dostosować do danej formułki. Rezultat musi być negatywny, bo dziecko nie będzie miało zainteresowania w zadaniach, w których nic więcej nie widzi, jak łamigłówki, a my często posądzamy dziecko o brak zdolności matematycznych.

Nauczanie łączne pragnie w naukę rachunków, w naukę do czasów obecnych tak suchą, martwą i nudną wlać w życie i radość. Skoro to osiągnie, przestaną być rachunki przedmiotem nienawidzonym.

Sprawozdanie roczne

POMORSKIEGO ODDZIAŁU OKRĘGOWEGO ZA ROK 1931.

SŁOWO WSTĘPNE.

W numerze niniejszem drukujemy sprawozdanie roczne z działalności naszej organizacji na terenie Pomorza. Sprawozdanie to opracowaliśmy na podstawie sprawozdań rocznych kół. Niestety z obowiązku swego wywiązały się nie wszystkie koła, wobec tego sprawozdanie to nie może być kompletne. Następnie też z powodu nawału pracy nie mogliśmy sprawozdania rocznego zbyt szeroko potraktować.

Materjał w sprawozdaniu zawartem podajemy dla informacji wszystkim członkom a przedewszystkiem delegatom na Zjazd Okręgowy.

Delegaci Kół wobec tego powinni z materjałem tym się zapoznać, i zużytkować go na Walnym Zjeździe Delegatów.

CZŁONKOWIE HONOROWI.

Członkami honorowemi Oddziału Pomorskiego są:

1. Piotr Nowicki, emerytowany rektor z Wabcza, powiat Chełmno.
2. Jan Tkaczyk, b. prezes okręgowy, em. rektor z Grudziądza.
3. Paweł Żelazny, emerytowany rektor z Chełmży.

Z KARTY ŻAŁOBNEJ.

W roku 1931 odszedł w zaświaty duchowy wódz Kaszubów, długoletni proboszcz parafji Wejherowo, Ks. Prałat W. Dąbrowski. Szczegóły dot. osoby i śmierci zasłużonego działacza na każdem polu, podaliśmy w „Nauczycielu Pomorskim“ nr. 3 rok IV, strona 66.

Dnia 4 września 1931 roku zasnął w Bogu

Ś. P. BERNARD MALINOWSKI

nauczyciel w Celbowie powiat morski, członek naszego koła w Pucku.

Ś. p. kolega Malinowski był wzorowym nauczycielem przez przeciąg 11 lat, miłym kolegą, pełnem zalet oraz gorliwym członkiem naszej organizacji. Został pochowany dnia 7 września 1931 r. w Grudziądzu.

Dnia 6 lipca 1931 roku wyrwała z pośród szeregów nieubłagana śmierć młodzieńcze życie, koleżankę

MARJĘ WEIWERÓWNĘ

nauczycielkę ze Srebrnik powiatu wąbrzeskiego, członkinię koła naszej organizacji w Książkach, powiat Wąbrzeźno. Nie zaznawszy nic prócz twardej pracy, poświęcając się za drugich, zmarła przedwcześnie na rozstrój nerwowy, pozostawiając po sobie nieukojony żal wśród koleżeństwa.

Cześć Ich pamięciom!

ZJAZDY.

A. **Ogólnokrajowy Zjazd Stowarzyszenia w roku 1931-szym** odbył się w Warszawie, w dniach od 3 do 6-go lipca 1931 r. Szczegóły dotyczące Zjazdu opublikowaliśmy w „Nauczycielu Pomorskim" w numerze 7. rok IV.

B. X. Walny Zjazd Pomorskiego Oddziału Okręgowego odbył się w Działdowie w dniach 25 i 26 maja 1931 r. Szczegółowe sprawozdanie opublikowaliśmy w „Nauczycielu Pomorskim" nr. 6 r. IV. strona 177 do 205.

C. Zjazdy i Obchody Jubileuszowe. W roku sprawozdawczym obchodziły następujące koła uroczyste obchody jubileuszowe i zjazdy z okazji Dziesięciolecia swego istnienia:

1. Starogard — 18 stycznia 1931 r. (N. P. nr. 3, r. IV. str. 82).
2. Chojnice — 17. 5. 1931 r. (N. P. nr. 8. rok IV. str. 245).
3. Nieżywięć — 1 grudnia 1931 roku (N. P. nr. 10 rok IV. str. 296).

D. Zjazdy Powiatowe odbyły koła:

1. Wąbrzeźno — dnia 17 maja 1931 roku (N. P. nr. 7. rok IV. str. 233).
2. Działdowo — dnia 12 września 1931 roku (N. P. nr. 8 r. IV. str. 249).
3. Chojnice — dnia 2 września 1931 roku (N. P. nr. 10 r. IV. str. 295).

Jubileusze powyższe i zjazdy ściągnęły liczne masy nauczycielstwa i gości obfitowały w bogaty porządek obrad, wysłuchano ciekawych i pouczających referatów, program zabawowy był niemniej urozmaicony tak że uczestnicy wynieśli z tych obchodów dużo korzyści i miłych wspomnień.

DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDÓW:

I. Skład.

A. Członkowie Zarządu Głównego w Warszawie z Pomorza: — Przed Walnym Zjazdem:

1. Albin Nowicki — Grudziądz, wiceprezes
2. Cezary Kalinowski — Grudziądz, członek
3. Józef Dzięcioł — Działdowo, członek
4. Bronisław Noga — Jeżewo, delegat Oddziału Pomorskiego.

Po Walnym Zjeździe pozostali ci sami, gdyż nie nastąpiły żadne zmiany.

B. Pomorski Zarząd Okręgowy:

1. Nowicki Albin — Grudziądz, prezes
2. Wojciechowski Roman — Toruń, wiceprezes
3. Kwiatkowski Aleksander — Grudziądz, sekretarz
4. Śpica Andrzej — Grudziądz, skarbnik
5. Zawodziński Franciszek — Tuszewo, skarbnik Kasy Ubezpieczeniow.
6. Kalinowski Cezary — Grudziądz, członek
7. Żyborska Marja — Grudziądz, członek
8. Delewski Józef — Grudziądz, członek
9. Ryczakowicz Melchior — Grudziądz, członek
10. Kołasiński Piotr — Brodnica, członek
11. Jackowski Leon — Chojnice, członek
12. Ogrodowski Mieczysław — Gdynia, członek
13. Dzięcioł Józef — Działdowo, członek
14. Noga Bronisław — Jeżewo, członek
15. Ossowski Józef — Tuchola, członek
16. Marceli Radomski — Kościerzyna, członek
17. Raszeja — Starogard, członek
18. Murawski Anastazy — Lubawa, członek
19. Sugajski Jan — Tczew, członek
20. Ługiewicz Albin — Wąbrzeźno, członek

C. Komisja Rewizyjna:

1. Dolecki Alojzy — Chełmża,
2. Vetter Brunon — Toruń,
3. Grochocki Bernard — Barłożno.

W roku sprawozdawczym wystąpili z Zarządu Okręgowego jedynie p. Marja Żyborska.

II. DZIAŁALNOŚĆ POMORSKIEGO ZARZĄDU OKRĘGOWEGO.

W 1931 roku odbyły się trzy posiedzenia pełnego Pomorskiego Zarządu Okręgowego:

1. dnia 8 kwietnia 1931 r. w Grudziądzu,
2. dnia 25 maja 1931 roku w Działdowie,
3. dnia 4 października 1931 roku w Grudziądzu.

1 posiedzenie odbyte dnia 8 kwietnia 1931 roku w Grudziądzu, załatwiło następujący porządek obrad:

1. Kolonje wypoczynkowe nad morzem,
2. Kurs wakacyjny w Gdyni,
3. Wycieczka drogą morską,
4. Sprawy kasowe i budowy Domu w Jastrzębiejgórze,
5. Kurs wakacyjny w Tucholi,
6. Zjazd Okręgu Pomorskiego w Działdowie,
7. Sytuacja organizacyjna w kraju ref. Siciński, w okręgu ref. Nowicki, w powiatach poszczególni referenci — delegaci kół,
8. Wolne głosy,
9. Zakończenie.

2 posiedzenie odbyte dnia 25 maja 1931 r. w Działdowie, w przededniu Zjazdu miało taki porządek obrad:

1. formalności wstępne,
2. sprawozdanie prac przygotowawczych dla Zjazdu ref. Wejrowski.
3. podział prac podczas Zjazdu i przydział członków Zarządu Okręgowego do poszczególnych sekcyj zjazdowych,
4. projekty rezolucyj wniosków i uchwał dla komisyj a) wnioskowej, b) organizacyjnej, c) statutowej, d) budżetowej, e) komisji matki.
5. imprezy wakacyjne a)kurs w Tucholi, b) wycieczka morska, c) kolonje wypoczynkowe, d) stacja noclegowa w Gdyni, e) budowa domu w Jastrzębiejgórze,
6. wolne głosy,
7. zakończenie.

3 posiedzenie odbyte dnia 4 października 1931 roku w Grudziądzu. Porządek obrad:

1. sprawozdanie z sytuacji organizacyjnej,
2. wnioski stąd wypływające.

III. Wydział Wykonawczy.

Wydział Wykonawczy składa się z członków Zarządu Okręgowego, zamieszkujących w jego siedzibie względnie okolicy t. j. Grudziądza, a jest uzupełniony członkami zarządu Koła miejscowego o głosie doradczym.

Do Wydziału Wykonawczego należeli w okresie sprawozdawczym:

1. Nowicki Albin — prezes,
2. Kwiatkowski Aleksander — sekretarz,
3. Śpica Andrzej — skarbnik,
4. Kalinowski Cezary — referent organizacyjny,
5. Delewski Józef — referent spraw gospodarczych.
6. Żyborska Marja — referentka spraw prasowych,
7. Zawodziński Franciszek — referent Kasy Ubezpieczeniowej,
8. Ryczakowicz Melchior — referent spraw oświatowych i prezes koła Grudziądz,
9. Szmelter Paweł — referent spraw zawodowych,
10. Sander Alfons — sekretarz koła Grudziądz,
11. Porożyński Jan — skarbnik koła Grudziądz.

Wydział Wykonawczy odbył w 1931 roku 43 posiedzenia. Posiedzenia odbywały się z reguły co poniedziałek o godzinie 3,30 do 6-tej po południu. Udział brało przeciętnie 7 osób.

IV. Biuro Okręgowe.

mieści się od lat kilku przy Głównym Rynku nr. 13 I p. i zajmuje całe I piętro. Ze względów oczszędnościowych odnajęliśmy dwa pokoje idące na podwórze Towarzystwu Gimnastycznemu „Sokół" a sami zajmujemy 2 pokoje od frontu, gdzie również mieści się redakcja i administracja „Nauczyciela Pomorskiego". Biuro czynne było od godziny 8—13 i 15—18 po południu.

V. Dział Korespondencyjny:

Dział ten z uwagi na nasze około 85 kół z przeszło 1800 członkami na nasze wydawnictwo, na konieczność utrzymywania ścisłego kontaktu tak z władzami, jak z Zarządem Głównym i Zarządami poszczególnych kół przybrał znaczne rozmiary. Uwydatnia to się najlepiej w liczbie dziennika podawczego. Przychodzących listów do Zarządu Okręgowego w roku 1931 było 2887, zaś wychodzących prawież tyle, bo 2883. Z 2883 numerów dotyczyło: spraw wydawniczych, prasowych, organizacyjnych, kasowych, zawodowych, pedagogicznych, gospodarczych, prawno-służbowych, spraw samopomocy, dyscyplinarnych i spraw propagandy.

VI. WYDAWNICTWO.

Dla naszego organu okręgowego „Nauczyciel Pomorski" — oznaczył rok 1931 czwarty rok istnienia. Wychodził on pod redakcją Albina Nowickiego. jako miesięcznik co miesiąc z wyjątkiem wakacyjnych t. j. lipiec i sierpień 1931 r. — za to numer wrześniowy zredagowany został w podwójnej objętości. Rocznik składa się z 10 zeszytów z ogółem 308 stron. Prócz licznych komunikatów ogłoszonych w „Nauczycielu Pomorskim", przeprowadzonych lekcyj i wygłoszonych przemówień, rocznik zawiera następujące referaty:

1. „Historja książki polskiej" — dr. Władysław Pniewski — Gdańsk,
2. „Esperanto", przyszły język światowy — Atre,
3. „Nauka czytania i pisania zapomocą mojego ruchomego abecadła" — Bolesław Wytrążek — Gruczno,
4. „Nacjonalizm w ramach etyki chrześcijańskiej"
5. „Matki, ojcowie". Dzieci wasze są tem, czem je mieć chcecie — Kazimierz Nowacki — Grudziądz.
6. „Sylwetka ucznia upośledzonego umysłowo" — Ryczakowicz — Grudziądz.
7. „Higjena szkolna na Pomorzu" — dr. med. Józef Ciosłowski.
8. „Idealizm i utylitaryzm w nauce szkolnej" — Halina Amrogowiczówna — Poznań,
9. „Idea misyjna i jej realizacja w szkole" — Ks. J. W. J.
10. „Metody badań psychologicznych" — Ryczakowicz — Grudziądz.
11. „Zastosowanie psychologji indywidualnej w rodzinie i szkole" — Kleryk Edwin Graczyk — Pelplin.
12. „Czynniki wychowawcze w matematyce oraz geometrji".
13. „Sporządzenie zeszytów indywidualnych".
14. „Szkolnictwo Pomorskie" — kurator dr. Pollak — Toruń, o roli nauczyciela.
15. „Zadanie społeczne nauczyciela szkoły powszechnej na kresach zachodnich" — Juljan Galikowski.
16. „Ustosunkowanie nauki rachunków do geometrji w oddziale I." — Bolesław Wytrążek — Gruczno.
17. „Ludzkość w szponach nędzy" — Ks. Kleryk L. Poeplau — Pelplin.

VII. SPRAWY ORGANIZACYJNE.

Specjalnie do tego działu pracy przywiązaliśmy wielką wagę. Prócz rozlicznej i bogato ożywionej korespondencji z Kołami i członkami, osobnemi komunikatami nawoływaliśmy do wytężonej i trwałej pracy organizacyjnej w wszystkich Kołach. Celem przyjścia Kołom z pomocą w ożywieniu ruchu poszczególnych kół przeważnie tych mniej ruchliwych, Pomorski Zarząd

Okręgowy wysyłał swoich delegatów z referatami na posiedzenia miesięczne czy walne tychże kół celem ożywienia pracy w kole. Kontakt z prasą był bardzo żywy i we wszystkich redakcjach pism Pomorza natrafiliśmy na wielką życzliwość i szczere zrozumienie, to też prasa zawsze i chętnie umieszczała nasze komunikaty oraz sprawozdania z życia naszej organizacji.

Stosunek nasz do władz nie uległ najmniejszej zmianie. Z innemi organizacjami jak na przykład z T. N. S. W. łączył nas serdeczny i koleżeński stosunek. Z innemi Związkami nie mieliśmy żadnych zatargów. W społeczeństwie pomorskiem, a szczególnie u duchowieństwa katolickiego znalazła nasza organizacja najszczersze poparcie.

VII. SPRAWY OŚWIATOWE I PEDAGOGICZNE.

Sekcja Pedagogiczna i Redakcyjna nie uległa w ciągu roku żadnym zmianom. Sekcje te pracowały prawidłowo. W skład poszczególnych sekcyj wchodzą: pp. Bernard Szwoch — Sekcja Pedagogiczna, Józef Delewski — w Sekcji Kursów i Kształcenia nauczycieli, Albin Nowicki — w Sekcji oświatowo-społecznej, Roman Wojciechowski — w Sekcji Szkolnictwa Zawodowego. Pozatem przyczyniliśmy się do zorganizowania kursów przygotowujących do egzaminu praktycznego. Pomagaliśmy naszym kołom miejscowym i powiatowym przy organizowaniu kursów, sekcyj i kółek pracy wysyłając naszych instruktorów. Służyliśmy radą i pomocą w opracowaniu referatów, wykładów i lekcyj. Przejrzano i polecono kilkadziesiąt książek, dzieł pedagogicznych i podręczników.

IX. SPRAWY PRAWNO-SŁUŻBOWE I GOSPODARCZE.

Dział ten w roku sprawozdawczym nasunął nam specjalnie dużo pracy i zachodu z powodu licznych redukcyj naszych członków i wysłania ich na emeryturę. Udzieliliśmy w licznych wypadkach porad prawnych interwenjowaliśmy za pośrednictwem Zarządu Głównego w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu jak również w Ministerstwie W. R. i O. P. w Warszawie i gdy zachodziła potrzeba, stawiliśmy bezpłatnych obrońców przy rozprawach dyscyplinarnych przed Okręgową Komisję Dyscyplinarną w Toruniu i Główną Komisję w Warszawie. Zawsze chętnie służyliśmy wszelką radą i pomocą jaknajdalej idącą wszystkim tym, którzy zwrócili się do nas w jakiejkolwiek sprawie prawno-służbowej.

SAMOPOMOC KOLEŻEŃSKA.

Członków zwracających się do nas o umieszczenie ich w domach kuracyjnych celem poratowania zdrowia, wysyłaliśmy do naszego Domu Zdrowia „Modrzejów“ w Zakopanem. Zajęliśmy się energicznie akcją dodatkowej składki w wysokości 5,— zł na rzecz budowy domu nauczycielskiego w Jastrzębiejgórze. Parcelę w Hallerowie nadal posiadamy. Kasa Ubezpieczeniowa udzieliła liczne pożyczki i zapomogi naszym członkom w ogólnej sumie 7.000,— złotych.

NASZE KOLONJE WYPOCZYNKOWE NAD BAŁTYKIEM.

Kolonja wypoczynkowa Jastarnia-Bór ma swoje locum w miejscowej szkole, mając do dyspozycji dwie sale z 25-cioma łóżkami. Druga znajduje się w szkole powszechnej w Oksywiu, pod kierownictwem p. Mieczysława Ogrodowskiego, kierownika szkoły w Oksywiu. Z kolonji w Oksywiu (Gdynia III) korzystało 53 osób w roku sprawozdawczym przez 377 dób i to z okręgów: Pomorze, Poznańskie, Łódź, Warszawa, Lwów i Kraków. Z kolonji Bór-Jastarnia korzystało razem 24 osób przez 503 dób. Dochód za 438 dni po 1,— zł wynosił 438,— zł, za 65 dni po 1,50 wynosił 97,50 zł, razem za 503 dni wynosił 535,50 zł. Rozchód wynosił: 490,01 zł, Pozostałość 45,49 złotych.

Kolonje te staramy się zatrzymać i nadal, celem umożliwienia taniego pobytu naszych członków nad Bałtykiem.

KOŁA MIEJSCOWE I POWIATOWE.

Sprawozdania rocznego Kół za 1931 rok nadesłały nam koła w następującej kolejności:

1) Sępólno — 2) Książki — 3) Liniewo — 4) Świecie — 5) Starogard — 6) Tuchola — 7) Gruta — 8) Śliwice — 9 Skórcz — 10) Wejherowo — 11) Tczew — 12) Stara Kiszewa — 13) Lidzbark — 14) Gniew — 15) Chojnice — 16) Kościerzyna — 17) Nieżywięć — 18) Bysław — 19) Brodnica — 20) Toruń 21) Łazin — 22) Hartówiec — 23) Wiele — 24) Gryźliny — 25) Lubawa — 26) Nowe — 27) Sierakowice — 28) Leśno — 29) Karlikowo — 30) Czersk — 31) Cekcyn — 32) Puck — 33) Brusy — 34) Świekatowo — 35) Gruczno — 36) Skarszewy — 37) Chełmno — 38) Dąbrowa Chełmińska — 39) Nowacerkiew — 40) Wąbrzeźno — 41) Krokowa — 42) Gdynia — 43) Chełmża — 44) Grębocin — 45) Grudziądz — 46) Jeżewo.

Sprawozdania te służyły nam jako materjał podstawowy do niniejszego sprawozdania rocznego. Jeżeli ono nie jest kompletne, wina to naszych kół, które obowiązku swego nie wypełniły.

KOŁA KTÓRE NIE NADESŁAŁY SPRAWOZDANIA ROCZNEGO.

1) Polskie Brzozie — 2) Jabłonowo — 3) Lisewo — 4) Konarzyny — 5) Działdowo — 6) Radzyn — 7) Dusocin — 8) Czerwińsk — 9) Kartuzy — 10) Przodkowo — 11) Stężyca — 12) Sulęczyny — 13) Żukowo — 14) Hopowo 15) Szymbark — 16) Matarnia — 17) Lipusz — 18) Jezierce — 19) Nowemiasto 20) Lipinki — 21) Swarzewo — 22) Lubichowo — 23) Zblewo — 24) Piece — 25) Osiek — 26) Pruszcz — 27) Lniano-Drzycim — 28) Warlubie — 29) Osie — 30) Bukowiec — 31) Pelplin — 32) Nowawieś Królewska — 33) Golub — 34) Kowalewo — 35) Wielkie Radowiska.

Bardzo źle przedstawia się sprawa w powiecie kartuskim, które najmniejszą okazują żywotność. W roku sprawozdawczym skreśliliśmy koła następujące: Brzeźno — Truszczyny — Grodziczno — martwemi kołami są: Polskie Brzozie — Jabłonowo — Dusocin — Czerwińsk — Kartuzy — Sulęczyno — Żukowo — Hopowo — Szymbark — Matarnia — Osiek — Warlubie — Osie — Pelplin — Kowalewo — Wielkie Radowiska.

Publikując powyższe koła zaznaczamy, że tak karygodnego niedbalstwa które tamuje wszelką pracę organizacyjną uważamy za zupełny zanik energji i sprężystości organizacyjnej — inaczej tego objawu nazwać nie możemy.

POGLĄD NA ILOŚĆ CZŁONKÓW W ROKU 1931.

Podać możemy tylko te koła, które zawezwane naszemi komunikatami nadesłały nam spisy członków z podaniem ilości członków danego koła.

1. Książki	8	członków	20. Gryźliny	9	„
2. Gruczno	5	„	21. Tczew	46	„
3. Nieżywięć	18	„	22. Chojnice	36	„
4. Lubichowo	27	„	23. Brodnica	41	„
5. Sępólno	43	„	24. Tuchola	26	„
6. Chełmno	34	„	25. Nowe	18	„
7. Nowemiasto	20	„	26. Wąbrzeźno	25	„
8. Jezierce	12	„	27. Śliwice	8	„
9. Brusy	13	„	28. Zblewo	16	„
10. Wiele	14	„	29. Działdowo	39	„
11. Leśno	8	„	30. Nowacerkiew	12	„
12. Konarzyny	6	„	31. Lipinki	22	„
13. Skórcz	32	„	32. Stężyca	13	„
14. Jeżewo	8	„	33. Grębocin	14	„
15. Bysław	13	„	34. Łasin	15	„
16. Lubawa	19	„	35. Nowawieś Król.	9	„
17. Toruń	64	„	36. Pruszcz	10	„
18. Radzyn	14	„	37. Czersk	21	„
19. Golub-Dobrzyń			38. St. Kiszewa	18	„

39. Świecie	17 członków	51. Liniewo	15 członków
40. Przodkowo	2 „	52. Grudziądz	73 „
41. Dąbrowa Ch.	14 „	53. Kościerzyna	42 „
42. Cekcyn	12 „	54. Chełmża	32 „
43. Wejherowo	37 „	55. Lipusz	8 „
44. Gruta	16 „	56. Gdynia	37 „
45. Lidzbark	16 „	57. Sierakowice	10 „
46. Krokowa	14 „	58. Starogard	42 „
47. Piece	8 „	59. Lniano	12 „
48. Puck	16 „	60. Lisewo	15 „
49. Skarszewy	10 „	61. Świekatowo	6 „
50. Swarzewo	19 „	62. Pelplin	24 „

Zarządy Kół w roku 1931

Według nadesłanych sprawozdań rocznych

Koło Gdynia powiat morski — Ogrodowski Mieczysław, prezes — Nieckówna Marja, wiceprezes, Kurr Leon — sekretarz, Raatz Bronisław, skarbnik.

Koło Krokowa powiat morski — Chabowski, prezes — Szenkel ,sekretarz.

Koło Wąbrzeźno — Albin Ługiewicz, prezes — Edmund Noryśkiewicz, sekretarz — Franciszka Zalewska, skarbnik — Ks. Prof. Brejski i Jan Nałęcz, ławnicy.

Koło Nowacerkiew powiat Starogard — Maksymiljan Ehlert, prezes — Leon Zamek Gliszczyński, wiceprezes — Teodor Golubski, sekretarz — Józef Wałaszewski, skarbnik — Bieliński, Fabiś i Woszewski, ławnicy względnie referenci.

Koło Dąbrowa Chełmińska powiat Chełmno — Władysław Kozłowşki, prezes — Mięsikowska Władysława, wiceprezes — Jadwiga Owczarzakówna, sekretarz — Jan Brzeziński, skarbnik.

Koło Chełmno — Pawłowski Zygfryd, Chełmno — Haarych Franciszek, wiceprezes — Gdaniec Brunon, sekretarz — Makowiecki Artur, skarbnik.

Koło Skarszewy powiat Kościerzyna — Bolesław Brzoskowski, prezes — Marja Murawska, wiceprezes — Jan Kowalski, sekretarz — Leokadja Harembska, skarbnik — Maciej Sawicki, ławnik — Brunon Bronk, referent.

Koło Gruczno powiat Świecie — Wytrążek Bolesław, prezes — Krebs Juljusz sekretarz — Gracz Klemens, skarbnik.

Koło Świekatowo, powiat Świecie — Wojtacki Czesław, prezes — Klunderówna Zofja, sekretarz — Krauzewicz Feliks, skarbnik.

Koło Brusy, powiat Chojnice — Józef Brzeziński, prezes — Matylda Goeblówna, sekretarz — Bolesław Machut, skarbnik — Jakób Łyko, referent

Koło Puck, powiat morski — Alojzy Haftke, prezes — Bronisław Knyba, wiceprezes — Brunon Kupferschmidt, sekretarz — Stanisław Lemanowski, skarbnik.

Koło Cekcyn, powiat Tuchola — Nagórski Hipolit, prezes — Kilichowski Władysław, wiceprezes — Kłosowski Feliks, sekretarz — Przytarski Tomasz, skarbnik — Kacperska Irena, referent.

Koło Czersk, powiat Chojnice — Józef Brzeziński, prezes — Konrad Król, wiceprezes — Stanisław Kiżewski, sekretarz — Franciszek Ringwelski, skarbnik — Kruth, Kwaśniewski, Małkowski, ławnicy — Socha, referent.

Koło Karlikowo, powiat morski — Szczepan Piszczek, prezes — Izydor Kalicki, wiceprezes — Jan Wojciechowski, sekretarz — Maksymiljan Wilandt skarbnik.

Koło Leśno, powiat Chojnice — Galikowski Juljan, prezes — Dysarz Leon, wiceprezes — Spletsteser Jan, sekretarz — Dysarz Leon, skarbnik — Pestka i Sikorski, ławnicy.

Koło Sierakowice, powiat Kartuzy — Leopold Schütz, prezes — Wacław Kozłowski, wiceprezes — Aleksander Brzoskowski, sekretarz — Marta Kłomska, skarbnik.

Koło Nowe, powiat Świecie — Biały Brunon, prezes — Henryk Hoheisel, wiceprezes — Ludwik Graczyk, sekretarz — Żbikowska Zofja, skarbnik.

Koło Lubawa — Murawski Anastazy, prezes — Kulinowski Józef, wiceprezes — Standara Bernard, sekretarz — Sadowski Józef, skarbnik.

Koło Gryźliny, powiat Lubawa — Jan Budzichowski, prezes — Kazimierz Michalski, wiceprezes — Antoni Hozenberg, sekretarz i skarbnik.

Koło Wiele, powiat Chojnice — L. Czapiewski, prezes — Bronisław Bałachowski, wiceprezes — Stanisław Główczewski, sekretarz — Stanisław Ossowski, skarbnik.

Koło Hartówiec, powiat Lubawa — Teodor Koczorowski, prezes — Bernard Protokowicz, wiceprezes — Józef Wydorski, sekretarz — Celestyn Januszewski, skarbnik.

Koło Łasin, powiat Grudziądz — Leon Motylewski, prezes — Franciszek Dziarnowski, wiceprezes — Józef Radtke, sekretarz — Bernard Czapiewski, skarbnik.

Koło Toruń — Roman Wojciechowski, prezes — Bolesław Sobacki, wiceprezes— Marjan Szałajda, sekretarz — Alojzy Ignatowski, skarbnik — Janina Madejska, zastępca sekretarza — Kazimierz Garczyński, ref. oświatowy.

Koło Brodnica — Kolasiński Piotr, prezes — Rozwadowski Zygmunt, sekretarz — Tehsar, skarbnik.

Koło Bysław, powiat Tuchola — Behrendt Paweł, prezes — Glaza Zygmunt, sekretarz — Lipkowski Bronisław, skarbnik — Malewski Wilhelm, ław

Koło Nieżywięć, powiat Brodnica — Roman Beyer, prezes — Walter Wilmański, wiceprezes — Maksymiljan Szymański, sekretarz i skarbnik — Artur Wolf, referent.

Koło Chojnice — Leon Jackowski, prezes — Izydor Kurdyn, wiceprezes Gerhard Kottke, sekretarz — Łukasz Schultz, skarbnik — Bernard Wielowicki ławnik — L. Jackowski, referent.

Koło Gniew — Walenty Jackiewicz, prezes — Franciszek Klein, wiceprezes — Teodora Balcerówna, sekretarz — Paweł Neumann, skarbnik.

Koło Lidzbark, powiat Brodnica — Tyczyński Józef, prezes — Czapp Edmund, wiceprezes — Golubski Józef, sekretarz — Sarnowski Feliks, skarbnik — Czapp, rewizor kasy — Szymański Antoni, ławnik.

Koło Stara Kiszewa, powiat Kościerzyna — Paweł Wódkowski, prezes — Józef Zimmermann, sekretarz — Henryk Mohr, skarbnik.

Koło Tczew — Alfons Sugajski, prezes — Antoni Jareczek, wiceprezes Leon Ruoos, sekretarz — Konrad Kowalkowski, skarbnik — Jadwiga Kossowska, bibljotekarka — Marja Pawelcowa, referentka prasowa.

Koło Wejherowo — Kazimierz Gawin, prezes — Jan Szornak, wiceprezes — Stefanja Śliwińska, sekretarz — Apolonja Manutówna, skarbnik.

Koło Skórcz, powiat Starogard — Bernard Grochocki, prezes — Antoni Sobacki, wiceprezes — Jadwiga Kozłowska, sekretarz — Józef Klein, skarbnik Józef Kreja, referent.

Koło Śliwice, powiat Tuchola — Nehring Władysław, prezes — Sadowski Edmund, sekretarz — Landowski Władysław, skarbnik.

Koło Gruta, powiat Grudziądz — Poćwiardowski Jan, prezes — Firyn Alojzy, wiceprezes — Zimmermannówna Franciszka, sekretarz — Krauze Karol, skarbnik.

Koło Tuchola — Józef Ossowski, prezes — Józef Urbański, wiceprezes — Anna Wojnerowiczówna, sekretarz — Franciszek Redlarski, skarbnik — Leon Ogrzewalski, ławnik — Alfons Zoeller, referent.

Koło Starogard — Bolesław Raszeja, prezes — Józef Mechliński, wiceprezes — Brunon Szeleziński, sekretarz — Władysław Bucholtz, skarbnik — Brunon Deskowski, referent.

Koło Świecie — Klemens Stróżowski, prezes — Janina Majewska, sekretarz — Rafał Stryjkowski, skarbnik — Sadecka i Spisówna, ławniczki.

Koło Liniewo, powiat Kościerzyna — Jan Migas, prezes — Jan Kupper, wiceprezes — Zofja Brandtówna, sekretarz — Franciszek Gołębiewski, skarbnik — Stanisław Faniś, ławnik — Alojzy Gdaniec, referent.

Koło Książki, powiat Wąbrzeźno — Nowoczyn Leon, prezes — Guz Franciszek, sekretarz — Jasiński Władysław, skarbnik.

Koło Sępólno — Paweł Kalinowski, prezes — Zakrzewski, wiceprezes — Kazimierz Mróz, sekretarz — Leon Lish, skarbnik — Grunert Franciszek, ławnik — Łyczywek Longin, referent.

Koło Kościerzyna, — Marceli Radomski, prezes — Konrad Glock, wiceprezes — Seweryna Mieszczankowska, sekretarz — Bronisław Romerski, skarbnik.

Koło Grębocin, pow. Toruń — Bernard Gliszczyński prezes — Franciszek Zwich, sekretarz — Antoni Zawodziński, skarbnik.

Koło Chełmża — Sroka Jan, prezes — Mówarski Jan, wiceprezes — Dolecki Alojzy, sekretarz — Skotnicka Wanda, skarbnik.

Koło Grudziądz — Melchior Ryczakowicz, prezes — Marja Żyborska, wiceprezes — Alfons Samder, sekretarz — Porożyński, skarbnik.

Koło Jeżewo, pow. Świecie — Noga Bronisław, prezes — Bajkowska Marja, sekretarz — Stumpf Brunon, skarbnik.

Posiedzenia Kół

L. b.	K O Ł O	Odbyto posiedzeń				
		plenarnych	walnych	nadzwycz.	zarządu	sekcji
1.	Gdynia	7	1	—	1	6
2.	Krokowa	5	2	—	—	—
3.	Wąbrzeźno	3	1	—	—	—
4.	Nowacerkiew	4	1	—	—	—
5.	Dąbrowa Chełm.	9	1	—	—	—
6.	Chełmno	5	1	2	7	—
7.	Skarszewy	7	5	1	1	—
8.	Gruczno	6	1	—	—	—
9.	Świekatowo	5	1	—	1	—
10.	Brusy	6	1	—	—	—
11.	Puck	6	1	—	3	—
12.	Cekcyn	6	1	—	1	—
13.	Czersk	5	1	1	3	—
14.	Karlikowo	5	1	—	—	—
15.	Leśno	5	1	—	2	—
16.	Sierakowice	4	1	—	—	—
17.	Nowe	3	1	—	5	—
18.	Lubawa	5	1	—	2	—
19.	Gryźliny	6	1	1	1	—
20.	Wiele	4	1	—	2	—
21.	Hartówiec	7	1	—	—	—
22.	Łasin	2	1	—	—	—
23.	Toruń	10	1	—	—	11
24.	Brodnica	6	1	—	—	—
25.	Bysław	4	1	1	8	—
26.	Nieżywięć	5	1	—	—	—
27.	Kościerzyna	2	1	—	—	—
28.	Chojnice	4	1	1	2	—
29.	Gniew	1	1	—	2	—
30.	Lidzbark	4	1	1	—	—

L. b.	KOŁO	Odbyto posiedzeń plenarnych	walnych	nadzwycz	zarządu	se kcji
31.	Stara Kiszewa	7	1	1	—	—
32.	Tczew	5	1	2	7	—
33.	Wejherowo	9	1	—	10	—
34.	Skrócz	5	1	—	2	—
35.	Śliwice	1	4	—	5	—
36.	Gruta	2	—	—	1	—
37.	Tuchola	6	1	1	4	—
38.	Starogard	6	5	1	2	—
39.	Świecie	9	1	—	4	—
40.	Liniewo	5	1	1	—	—
41.	Książki	5	—	—	—	—
42.	Sępólno	9	1	—	10	—

Tematy wygłoszonych referatów w 1931 r. w Kołach:

Gdynia: 1) „Kształcenie woli w świetle pedagogiki" — Foerster, 2) „O swobodę i przymus w wychowaniu", 3) „Metody badań psychologicznych" 4) „Rysunki w szkole powszechnej".

Wąbrzeźno: 1) Metoda grupowa w szkołach warszawskich i jej wpływ wychowawczy, 2) Metoda ośrodków zainteresowania w szkołach warszawskich, 3) Metoda Decrola, 4) Idea postępu, 5) Charakterystyka wieku dziecięcego od 8—12 lat.

Nowa-Cerkiew: 1) Szkoła i ideały życiowe.

Dąbrowa Chełmińska: 1) Sztuka wychowania, 2) Cele naczelne polskiego wychowania, 3) Stosunek nauczycieli do władz, 4) Metodyka rysunków

Chełmno: Jedność szkolnictwa, 2) Problemy wychowania współczesnego, 3) Współpraca szkoły z rodziną. 4) Dalsze kształcenie nauczycieli. 5) Psychologja strukturalna.

Skarszewy: 1) Projekty rozbudowy szkolnictwa powszechnego, 2) Ćwiczenia języka polskiego, ustne, piśmienne, 3) Ludzie woli.

Świekatowo: 1) Dziecko a seksualizm.

Brusy: 1) Samorząd w szkole powszechnej, 2) Samorząd w naszych warunkach, 3) Organizowanie uroczystości i obchodów szkolnych, 4) Jak zainteresuję uczniów sprawami narodowościowemi, 5) Projekt reformy świadectw szkolnych, 6) Rozwój psychiczny młodzieży, 7) Swoboda i przymus w wychowaniu.

Puck: 1) Obrzęd okresu Bożego Narodzenia, 2) Metodyczne błędy w wychowaniu, 3) Cele wychowania, 4) Alkoholizm, 5) Alkoholizm w szkole.

Cekcyn: 1) O nauczaniu historji w szkołach powszechnych, 2) Poglądy różnych autorów na kary i nagrody, 3) Odpowiedzialność służbowa nauczyciela szkół powszechnych, 4) Tematy z Kwartalnika Pedagogicznego.

Czersk: 1) O zaburzeniach umysłowych u dzieci i młodzieży, 2) Metoda projektów w nauczaniu, 3) Wycieczki krajoznawcze na I. oddziale, 4) W obronie nauczyciela polskiego.

Karlikowo: 1) Kształcenie charakteru, 2) Wypracowania w III i IV. oddziale szkoły powszechnej, 3) O samodzielności w nauczaniu.

Leśno: 1) Jak uczę historji aby wychować dzieci na dobrych obywateli państwa, 2) Reorganizacja programu historji, 3) Projekt do zmiany pro-

gramów ministerjalnych dla szkół 1-klasowych, 4) Zadanie społeczne nauczyciela szkoły powszechnej na kresach zachodnich.

Sierakowice: 1) Nauka geografji w szkole powszechnej, 2) Koncentracja w nauczaniu, 3) Instynkt walki, 4) Metoda projektów.

Nowe: 1) Nowa szkoła a ideologja Stowarzyszenia, 2) Wypracowania piśmienne w szkole powszechnej, 3) Jak budzimy zamiłowanie do matematyki.

Lubawa: 1) Dokształcenie na kursach, 2) Sprawozdanie z kursu wakacyjnego, 3) Sprawozdanie zjazdu okręgowego w Działdowie, 4) Karty indywidualne i ocena postępów w nauce. 5) Współpraca szkoły z domem, 6) Wpływ alkoholu na młodzież szkolną i pozaszkolną.

Gryźliny: 1) System daltoński, 2) System daltoński w szkole powszechnej, 3) Dziecko, szkoła a dom rodzicielski, 4) Kłamstwo wśród dzieci, 5) Karność w szkole powszechnej.

Wiele: 1) Jak nauczyciel powinien pracować w oświacie pozaszkolnej. 2) Czynniki kulturalne naszej wsi, 3) Ubezpieczenie od prawno-cywilnej odpowiedzialności członków naszej organizacji.

Hartówiec: 1) Jak uczę historji w szkole dwuklasowej, 2) Higjena w szkole, 3) Dzieło Foerstera: „Szkoła i charakter".

Toruń: 1) Język polski a rozwijanie uczuć woli, 2) Badanie psychologiczne, 3) Zagadnienia czasu przestrzeni w astronomji, 4) Poradnia zawodowa, 5) Sprawozdanie z posiedzenia Zarządu Okręgowego, 6) Bibljoteka zawodowa, 7) Doświadczenia przyrodnicze w szkole, 8) Sprawozdanie z walnego zjazdu w Warszawie, 9) Ćwiczenia ortograficzne, 10) Ustawa emerytalna.

Brodnica: 1) Metody badań psychologicznych, 2) Badanie inteligencji u dzieci, 3) Szkoły eksperymentalne w Warszawie, 4) Wrażenia z podróży do Francji, 5) Metody wychowawcze w czasach najdawniejszych, 6) Kultura polska, 7) Sprawozdania z zjazdów.

Bysław: 1) Metoda projektów Stefensona, 2) Dzisiejsze oblicze naszej organizacji, 3) Przegląd elementarny, 4) Metoda analityczno-syntetyczna.

Nieżywięć: 1) Królowa Przedmieścia, 2) Pamięć u dzieci, 3) Książka czy zeszyt, 4) Kłamstwo u dzieci.

Kościerzyna: 1) Pierwszy rok syntetycznego nauczania, 2) Nowoczesne prądy w nauczaniu religji.

Chojnice: 1) Karność szkolna w świetle nowych prądów. 2) Współpraca szkoły z domem rodzicielskim, 3) Encyklika Rerum Novarum a nauczycielstwo, 4) Rys historyczny koła w ciągu 10 lat jego istnienia, 5) Sprawozdanie z walnego zjazdu w Warszawie, 6) Zasady wychowania w myśl Johna Darweja, 7) Samorząd w szkole.

Lidzbark: 1) System daltoński a nauczanie geografji, 2) Idea misyjna w wychowaniu szkolnem, 3) Metody badań psychologicznych.

Stara Kiszewa: 1) Wojowniczość u dzieci w szkole, 2) Nowe teorje psychologiczne. 3) Jak wyrabiać słuch u dzieci, 4) O karności w szkole.

Tczew: 1) Zmęczenie a znużenie na podstawie doświadczeń w klasie, 2) Położenie nauczycielstwa w dobie obecnej pod względem prawno-służbowem, 3) Historyczne zabytki Tczewa, 4) Praktyczne zagadnienia metodyczne wypracowań piśmiennych,

Wejherowo: 1) Samokształcenie się nauczycieli, 2) O celach Ligi Morskiej i Kolonjalnej, 3) Jak rozbudzić i kształcić uczucia religijne, 4) Jak należy się przygotować do II. egzaminu, 5) Zainteresowanie i wysiłek dziecka według Deweja: Szkoła i dziecko.

Skórcz: 1) Praca w miejscowych kołach nauczycielskich. 2) Podstawy teoretyczne reformy szkolnej, 3) Szkoła a społeczeństwo, 4) Korzyść koła pracy.

Gruta: 1) Dlaczego trzeba uczęszczać na zebrania Stowarzyszenia? 2) Nowoczesne metody nauczania.

Tuchola: 1) Nowoczesne prądy w nauczaniu, 2) System daltoński w Polsce, 3) Realizacja zasady koncentracji w nauczaniu, 4) Metody Decroleyego, 5) ponadto przemówienia okolicznościowe i sprawozdania.

Starogard: 1) Samokształcenie nauczycieli, 2) Zasady samokształcenia, 3) System daltoński, 4) Metoda punktowania, 5) Dusza nowoczesnego człowieka, 6) Testowanie.

Świecie: 1) Samorząd w szkole, historja samorządu, 2) Korelacja przedmiotów, 3) Gry i zabawy w wychowaniu moralnem, 4) Pomoce naukowe ich zbieranie i sporządzanie, 5) Zagadnienia szkolne, 6) Zasady pracy w nauce przyrody żywej, 7) Na bezdrożach ateistycznej młodzieży bolszewickiej.

Liniewo: 1) Znaczenie oświaty pozaszkolnej, 2) Jak należy zorganizować świetlicę, 3) Synchronologja w nauce historji, 4) Zadanie i organizacja LOPP.

Książki: 1) Sprawozdanie z koła powiatowego, 2) Czy urządzać konferencje nauczycielskie, 3) Sprawozdanie z zjazdu okręgowego.

Sępólno: 1) Arkusz obserwacyjny, 2) Jak wzbogacić słownictwo u dzieci, 3) Szkoła a społeczeństwo Deweya, 4) Bolszewizm a wychowanie, 5) Korzyści z nauk matematycznych, 6) Nieco z fizyki, 7) Sztuka wychowania Jeleńskiej, 8) Metoda projektów, 9) Wyspiański, 10) Współzawodnictwo a współdziałanie, 11) Sprawozdanie z zjazdu w Działdowie, 12) Metoda nauczania rachunków I. roku, 13) Sprawozdanie ze zjazdu w Warszawie, 14) Zasady nauczania Nawroczyńskiego, 15) Projekt rozwinięcia programu dla klasy I. i II., 16) Zasady nauczania Nawroczyńskiego, 17) Psychoanaliza w wychowaniu Pfistera, (dwie lekcje przeprowadzone).

Grębocin: 1) Ustawa emerytalna, 2) Ustawa dyscyplinarna, 3) Pacyfizm a nauczanie historji w szkole powszechnej, 4) Krótki rysunek nowych kierunków wychowania.

PRACA SPOŁECZNA I KULTURALNO-OŚWIAT. NASZYCH CZŁONKÓW.

W Okręgu Pomorskim członkowie nasi nie próżnują lecz poświęcają się pracy społeczno-kulturalnej w całej pełni, że tak jest świadczy o tem poniższe zestawienie, które oczywiście nie obejmuje całości, gdyż opracowaliśmy je tylko na podstawie nadesłanych sprawozdań rocznych nie uwzględniając zajęć płatnych lecz tylko pracę bezinteresowną. Tak członkowie nasi należą do: Stowarzyszenia Młodzieży Katolickiej w ilości 173 osób, Floty Narodowej 69, LOPP. 303, P. W. 228, Towarzystwa Rolniczego 73, Czerwony Krzyż 25, Powstańcy i Wojacy 92, Tow. Śpiewu 77, Sokoła 16, Sodalicji Marjańskiej 20, Sodalicji św. Józefa 11, Związku Obrony Kresów Zachodnich 64, Oficerowie Rezerwy 3, T. C. L. 177, Koła Przyjaciół Harcerzy 33, Towarzystwa Mężczyzn Katolickich 11, Tow. Pań Miłosierdzia 5, Stowarzyszenia Dzieciątka Jezus 13, Stow. Rozkrzewiania wiary 9, Bractwa Strzeleckiego 4, Gospodyń Wiejskich 1, Tow. Pszczelarzy 20, Towarzystwa Hodowli Gołębi Pocztowych 1. Tow. Polek 9, Tow. Ludowego 11, Straży Pożarnej 1, Spółki Wodnej 1, Koła Abstynentów 2, Kasy Stefczyka 1, Akcji Katolickiej 8, Tow. Krajoznawczego 4.

SPRAWOZDANIE KASOWE.

W sprawozdaniu kasowem ograniczamy się, publikując tylko protokół Komisji Rewizyjnej, który brzmi jak następuje:

Komisja Rewizyjna (w komplecie) na posiedzeniu w dniu 6. stycznia 1932 r. w lokalu Zarządu Okręgowego Grudziądz, Rynek 13. po przeglądzie wszelkich ksiąg kasowych i dowodów tak P. K. O. Poznań jak i dowodów wypłat rachunkowych, stwierdziła zgodność i prawidłowość w prowadzeniu ksiąg za czas od 1 stycznia 1931 r. do 31 grudnia 1931 r. włącznie.

Księgi wykazują w dochodzie na P. K. O.	39.587,68 zł.
w rozchodzie	39.394,87 zł.
saldo na P. K. O.	192,81 zł.
gotówka u skarbnika	139,12 zł.
zatem saldo na 1932 r.	331,93 zł.

Grudziądz, dnia 6 stycznia 1931 r.

Komisja Rewizyjna stawia wniosek o udzielenie Zarządowi Okręgowemu absolutorjum.

(—) Vetter (—) B. Grochocki (—) Dolecki.

ZAKOŃCZENIE.

Jak z powyższego sprawozdania wynika praca naszej organizacji posuwa się stopniowo i wytrwale naprzód. Co prawda doznaliśmy tu i ówdzie pewnego zahamowania, na co złożyły się w pierwszym rzędzie ciężkie warunki bytu materjalnego. Mimo to i tam gdzie praca doznała uszczerbku, wraca ona do normalnego trybu. Miejmy nadzieję, że w bieżącym roku kalendarzowym wróci do normy.

A więc do pracy w myśl naszych szczytnych haseł „Bóg i Ojczyzna!

Pomorski Zarząd Okręgowy.

WALNY ZJAZD DELEGATÓW.

KOMUNIKAT DO KÓŁ.

Tegoroczny Walny Zjazd Delegatów Okręgu Pomorskiego odbędzie się dnia 30 marca 1932 r. w Grudziądzu.

PORZĄDEK:

O godzinie 9-tej rano uroczyste nabożeństwo w kościele

Po nabożeństwie otwarcie Zjazdu w sali hotelu „Pod Złotym Lwem“ przy ul. 3 Maja.

1. Zagajenie i formalności wstępne,
2. wybór komisji weryfikacyjnej,
3. Referat,
4. sprawozdanie roczne,
5. wybór komisyj: a) matki, b) wnioskowej, c) skarbowej, d) statutowej,

Obrady poszczególnych komisyj.

Przerwa obiadowa.

Po przerwie obiadowej ciąg dalszy plenarnego posiedzenia Walnego Zjazdu Delegatów Pomorza:

1. sprawozdania poszczególnych komisyj, dyskusje, uchwały,
2. absolutorjum i wybory,
3. zatwierdzenie, komunikaty, wolne głosy, zakończenie.

Uwagi:

Każde Koło winno wysłać swego delegata zgłaszając go piśmiennie do Zarządu Okręgowego, Grudziądz, Rynek 13.

Wnioski Kół również winny być zgłoszone na piśmie do dnia 25 marca br.

POMORSKI ZARZĄD OKRĘGOWY:

(—) **Roman Wojciechowski**, wiceprezes

(—) **Kwiatkowski** sekretarz

(—) **Ryczakowicz**, kierownik biura

POSIEDZENIE POMORSKIEGO ZARZĄDU OKRĘGOWEGO.

Członkom Pomorskiego Zarządu Okręgowego podajemy niniejszem do wiadomości, iż posiedzenie pełnego Pomorskiego Zarządu Okręgowego odbędzie się dnia 29 marca rb. o godz. 5-tej w hotelu „Pod Złotym Lwem“ t. j. w przededniu tego-

rocznego Walnego Zjazdu Delegatów, który odbędzie się dnia następnego t. j. 30 marca rb.

O łaskawe przybycie wszystkich Członków Zarządu Okręgowego na powyższe posiedzenie, jaknajserdeczniej prosimy.

Pomorski Zarząd Okręgowy.

Z OKÓLNIKA ZARZĄDU GŁÓWNEGO, Z DNIA 16. II. 1932 R.

Dowiadujemy się z listów i skarg do nas, że koleżanki i koledzy obawiają się zgłaszać do lekarza w wypadkach zachorowania na płuca, nie licząc się z tem, że następstwa początkowych chorób płucnych mogą być bardzo groźne. Na lekceważenie takich chorób wskazują obecnie liczne wypadki zgłaszających się na kurację do Zakopanego w stanie już zupełnie nie do wyleczenia.

Ponieważ dotąd obowiązuje przepis, wynikający z ustawy o pomocy lekarskiej — należy przypomnieć członkom i pouczyć ich o sposobie wykorzystania tej pomocy — tembardziej, że „Modrzejów" nasz po rozszerzeniu ma dość wolnych miejsc i przyjęcie chorego nie napotyka na żadne trudności

(—) K. Synowiec, sekretarz. (—) M. Ciciński, prezes.

KRONIKA

Z życia Naszych Kół

Koło Karlikowo — Walne zebranie.

Walne zebranie naszego Koła odbyło się bieżącego roku dnia 3 lutego o godz. 17 w szkole powszechnej w Świecinie w obecności 11 członków i ks. dziekana Witkowskiego z Mechowy.

Zebranie zagaił prezes kol. Piszczek pochwaleniem Pana Boga, witając w serdecznych słowach przybyłych członków, poczem poprosił sekretarza o przeczytanie protokółu z ostatniego zebrania, który przyjęto bez zmian. Następnie przystąpiono do sprawozdania kasowego, które zdał skarbnik kol. Wilant. Dochód wynosił 392 zł 75 gr. rozchód 392 zł 75 gr. Obecny stan kasy.

W międzyczasie dał sprawozdanie z działalności „Koła" sekretarz. Ze sprawozdania wynikało, że odbyło się jedno zebranie walne, 5 miesięcznych, na których wygłoszono 5 referatów. Członków ubyło 2 przybyło 1. Ogólna ilość członków wynosi — 14.

Następnie przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Na marszałka zostaje powołany kol. Lorkowski Mieczysław z Mechowej . który w serdecznych słowach podziękował zarządowi za pracę dla dobra „Koła" w imieniu tegoż, poczem przeprowadzono wybory. Wybory odbyły się przez aklamację. W skład nowego zarządu weszli pp. Piszczek Szczepan — prezes, Wojciechow- — sekretarz, Wilandt — skarbnik, wszyscy wybrani poraz trzeci. Wiceprezesem wybrano kol. Przybylskiego z Nadola.

Poraz trzeci wybrany prezes kol. Piszczek, dziękując obecnym za wybór i zaufanie, w kilku zdaniach szkicuje plan dalszej pracy „Koła", która ma być Bogu i Ojczyźnie na chwałę.

Prezes kol. Piszczek prosi ks. dziekana Witkowskiego o wygłoszenie zgłoszonego referatu p. tyt: „Papież Grzegorz XVI., a powstanie listopadowe w Polsce“. Drugi referat pod. tyt.: „Znaczenie śpiewu w szkole powszechnej“ wygłosił kol. Przybylski Jan z Nadola.

Nad referatami wyłoniła się bardżo ożywiona dyskusja, a okłaski były najlepszym dowodem wielkiego zainteresowania i ważności tychże. W wolnych głosach omawiano sprawę delegacji do Grudziądza na mający się odbyć zjazd. Jako delegata „Koła“ wybrano prezesa kol. Piszczka. Następne zebranie odbędzie się w Domatówku w lokalu p. Blanka Aleksego dnia 1. III. 32 r. Referaty wygłoszą ks. dziekan Witkowski i koleżanka Lisówna z Dańlubia.

Dziękując za wybór delegata i darzącym zaufaniem całego zarządu Koła prezes solwował zebranie pochwaleniem Boga.

Poczem przy wspólnej kawce i przy miłej pogawędce spędzono wesoło wieczorek, za co składamy najserdeczniejsze podziękowanie kol. Pawłockiemu w Świecinie.

Karlikowo — Zebranie miesięczne.

Dnia 1 marca 1932 odbyło się miesięczne zebranie tutejszego Koła w Domatówku w lokalu p. Błaszka w obecności ks. dziekana Witkowskiego i 11 członków.

Zebranie zagaił prezes kol. Piszczek „pochwaleniem Pana Boga“ witając w serdecznych słowach niestrudzonego i zawsze chętnego, poświęcającego się pracy dla dobra Koła ks. dziekana Witkowskiego z Mechowej oraz zebranych kolegów.

Po przeczytaniu obszernego i wyczerpującego protokółu z „Walnego zebrania“ który został przyjęty, poprosił prezes kol. Piszczek ks. dziekana o wygłoszenie zgłoszonego referatu p. tyt.: „Historyczność potopu“. Nad referatem wyłoniła się bardzo ożywiona i obszerna dyskusja. Drugi referat wygłosiła koleżanka Lisówna z Dańlubia pod tyt.: „System wychowawczy ks. Bosko“. Referat był doskonale ujęty i gruntownie opracowany.

Referentom podziękowano hucznemi oklaskami. Następne zebranie wyznaczono na dzień 2 maja 1932 w tymże lokalu o godz. 5-tej popoł. Referaty na następne zebranie zgłosili wygłosić koledzy: Kalicki Izydor z Domatowa i kol. Stasiak z Tyłowa.

Pochwaleniem Boga kol. prezes zebranie solwował.

Wspólna kolacja łączyła zebranych w miłym nastroju przy pogawędce, za co kol. prezes wyraził najserdeczniejsze podziękowanie w imieniu Koła ks. dziekanowi Witkowskiemu, gospodarzowi wieczorku.

Miesięczne zebranie Koła Wąbrzeźno odbyło się 28 stycznia br. o godzinie 5-tej po poł. w szkole męskiej.

Porządek obrad:

1) Odczytanie protokółu, 2) Referat: Charakterystyka wieku dziecięcego od 8—12 lat, 3) Sprawy organizacyjne, 4) Wolne głosy i wnioski. Prezes otwierając zebranie przywitał nowych członków Koła kol. Schuke'go i Neumanna. Po odczytaniu protokółu, który jednogłośnie przyjęto do wiadomości, odczytał kol. Schuke referat p. t. „Charakterystyka wieku dziecka od 8—12 lat. W ożywionej dyskusji zabierali głos liczni koledzy. Ks. prof. Brejski zaapelował prezesa, ażeby zebrania odtąd się regularnie odbywały. Następnie odczytał sekretarz list ks. dziekana Łowickiego. Po ułożeniu progromu pracy na przyszłość zamknął prezes zebranie.

Roczne Walne Zebranie Koła Wąbrzeźno odbyło się w piątek 26 lutego br. o godzinie 5-tej po poł. w szkole męskiej.

Porządek obrad:

1) Sprawozdanie roczne, 2) Zaznajomienie się z projektem nowego ustroju szkolnego, 3) Reorganizacja powiatu, 4) Wolne głosy i wnioski. Po zagajeniu i odczytaniu protokółu zdali poszczególni członkowie Zarządu sprawozdanie z rocznej czynności. Z sprawozdania sekretarza wynika, że odbyły się 3 miesięczne plenarne zebrania oraz jedno walne. Dziennik podawczy wykazuje 40 pozycyj. Członków na początku roku szkolnego było 22 przy

końcu 23. Kasjerka podała do wiadomości, że dochód z całego roku wynosił 1098,55 zł, rozchód 870,05 zł, pozostałość kasowa wynosi 228,50 zł. Pieniądze ulokowano w P. K. O. Następnie omówiono w szerszej dyskusji sposób zreorganizowania organizacji w powiecie. Po załatwieniu szeregu drobniejszych spraw organizacyjnych zamknął prezes zebranie.

Koło Stara Kiszewa.

Dnia 17 lutego br. odbyło się zebranie miesięczne naszego koła z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie i odczytanie protokółu, 2) Referat „Jak nauczyć dzieci poprawnie pisać (ortograficznie)", 3) Komunikaty, 4) Wolne głosy, 5) Zakończenie.

ad 1) O godz. 16,30 zagaił kol. prezes zebranie pozdr. katolickiem. Odczytany protokół z ostatniego zebrania przyjęto bez poprawek. ad 2) Kol. Czyszewski wygłosił treściwy referat na temat „Jak nauczyć dzieci poprawnie pisać (ortograficznie)". Wyłoniła się ożywiona dyskusja, w której rozpatrywano szczegółowo sposób przeprowadzania dyktand w szkole.

Szkicowo przedstawia się dyskusja następująco: Dyktando wzrokowe, odwzorowywanie jako ćwiczenie, — a dyktando słuchowe jako sprawdzian.

Czy przeprowadzamy dyktanda już w oddziale I i jak one się przedstawiają. Jak przeprowadzić dyktando na oddziale II. — zakres materjału tyczący pisowni w tym oddziale. Dyktando w oddz. III i w wyższych oddziałach.

Czysta i poprawna wymowa niezbędnym warunkiem pisania ortograficznego.

Przykład o zilustrowaniu sposobu przeprowadzenia dyktand czerpano przykłady z praktyki szkolnej. ad 3) Z kolei podano do wiadomości komunikaty. ad 4) W wolnych głosach załatwiono kilka spraw tyczących nasze Koło np. sprawozdanie z wieczorku nauczycielskiego. — ustalono początek zebrań na cały rok i referat na przyszłe zebranie. ad 5) O godz. 18-tej zamknął kol. prezes zebranie pozdrowieniem katolickiem

Puck — Walne Zebranie.

W sobotę, dnia 13 lutego rb. o godzinie 16-tej odbyło się walne zebranie Koła Stowarzyszenia w Pucku. Po zagajeniu zebrania przez wiceprezesa koła kol. Knyby i przyjęciu porządku dziennego przeczytano protokół z ostatniego zebrania walnego zebrania z roku 1930. Nastąpiły sprawozdania roczne zarządu: prezesa, sekretarza i skarbnika. Koło odbyło 7 posiedzeń, wygłoszono 5 referatów, członków liczy 16. Wpływy kasowe wynosiły 844,85 zł, w kasie pozostało po uregulowaniu wszelkich zobowiązań 177,65 zł. Statutowo złożył swój urząd ustępujący prezes p. Haftka. Przystąpiono do wyboru nowego prezesa. Wybór odbył się pod przewodnictwem najstarszego kolegi Lubnera. Jednomyślnie wybrany został kol. Grzendowski z Pucka, który wybór przyjął.

Następnie uchwalono zakupić pieczęć dla miejscowego Koła i uzgodniono terminy następnych zebrań.

Zebranie zakończono wspólną koleżeńską pogawędką.

Protokół z walnego zebrania Stow. Chrz. Nar. Naucz. Szk. Powsz. Koła Nowe z dnia 23 stycznia 1932 r.

Pozdrowieniem: Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus", odśpiewaniem: „W żłobie leży" oraz powitaniem wielebnego duchowieństwa, koleżanki i kolegów zagaił kol. prezes Biały zebranie. Następnie podał porządek dzienny do wiadomości, który był następujący: 1) Odczytanie protokółu z ostatniego zebrania. 2) Referat: Stosunek szkoły do domu rodzicielskiego. kol Czapiewski, 3) Dyskusje nad referatem.

Przystąpiono do pierwszego punktu porządku dziennego to jest odczytania protokółu. Protokół odczytany przez kol. sekretarza Graczyka został jednogłośnie przyjęty.

Potem wygłosił kol. Czapiewski referat na temat: „Stosunek szkoły do domu rodzicielskiego, którego przyjęto burzą oklasków. W dyskusji nad referatem zabierali głos kol. Tytulski, kol. Biały oraz ks. proboszcz Bartkowski, wskazując na ważność i konieczność współpracy domu rodzicielskiego ze szkołą.

Nastąpiło teraz sprawozdanie zarządu z działalności ubiegłego roku. 1) prezesa, 2) sekretarza, 3) skarbniczki p. kol. Żbikowskiej. Ze sprawozdania kasowego wynika iż pozostołość kasowa równa się 49,49 zł.

Przystąpiono teraz do wyboru zarządu. Na Marszałka zebrania wybrano jednogłośnie ks. Proboszcza Bartkowskiego (Nowe). Ks. prob. przyjmując marszałkostwo dziękuje za wybór oraz zaufanie. Następnie udziela absolutorjum ustępującemu zarządowi. Potem ks. Marszałek proponuje na prezesa dotychczasowego prezesa kol. Białego, który z powodu obciążenia pracą prezesurę odmawia.

Wybory odbywały się przez aklamację, w których zostali jednogłośnie obrani: 1) kol. Tytulski, prezesem (Nowe, 2) kol. Wojtaszewski, wiceprezesem (Bochlin), 3) kol. Graczyk, skarbnikiem (Nowe), 4) kol. Nadolny, sekretarzem (Nowe), 5) kol. Czapiewski i kol. Janeczek ławnikami.

Po dokonanym wyborze obejmuje nowoobrany prezes, kol. Tytulski przewodnictwo, dziękując marszałkowi za tak zręczne i humorystyczne przewodzenie. Dziękuje staremu zarządowi za dotychczasową pracę.

W wolnych głosach zabrał głos kol. Biały proponując urządzenie skromnej zabawy. Uchwalono urządzić wspólną kawkę dla członków Stow. oraz ich rodzin dnia 1 lutego o godz. 6 wieczorem w sali p. Borkowskiego w Nowem. Zaproponowano by zebrania odbywały się pierwszego każdego miesiąca, oraz by członkowie Stow. zostali zaproszeni listownie na zebranie.

Członkowie domagają się o statut kasy pogrzebowej. Na zebraniu tem była jako gość kol. Wernerówna Leokadja z Nowego, która zapisała się po zebraniu na członka miejsc. koła. Po wyczerpaniu porządku obrad kol. prezes solwował zebranie pieśnią: „Boże coś Polskę".

Protokół z walnego zebranie St. Chr. N. N. S. P. Koła Cekcyn..

Dnia 9. 1. 1932 r. o godzinie 6-tej po południu koło Cekcyn odbyło swe walne zebranie w Iwcu. Porządek dzienny był następujący: 1) Zagajenie, 2) Odczytanie protokółu, 3) Sprawozdanie ze zjazdu prezesów kół Pomorza, 4) Sprawa zabawy, 5) Sprawozdanie ustępującego zarządu, 6) Wybór nowego zarządu, 7) Wolne głosy, 8) Zakończenie. Ad 1. Zebranie zagaił prezes kol. Nagórski pozdrowieniem katolickiem i zarazem podał porządek dzienny. ad. 2 Sekretarz kol. Kłosowski przeczytał protokół z walnego zebrania i z ostatniego plenarnego, które zostały przyjęte bez zastrzeżeń.

ad. 3. Następnie wiceprezes kol. Kilichowski zdał dokładne sprawozdanie ze zjazdu prezesów kół Pomorza, który się odbył dnia 6. 1. 1932 r. w Grudziądzu. Wysunięto też sprawę składek i uchwalono, że tutejsze koło będzie płacić 2,50 miesięcznie i to: 1,25 zł. dla zarządu głównego, 1,40 dla zarządu okręg. 0,10 ubezpieczenie, 0,25 Naucz. Pom. 0,50 koło miejscowe.

ad. 4. Sprawa zabawy upadła z powodu wyjazdu nauczycielstwa.

ad. 5. Przystąpiono do sprawozdania rocznego zarządu koła. Ze sprawozdania sekretarza wynika, że koło Cekcyn odbyło 6 zebrań plenarnych i 1 zebranie walne. Na zebraniach tych były wygłaszane różne referaty naukowe. Stwierdzono z zadowoleniem, że życie koła coraz bardziej wzrasta i frekwencja członków była zawsze liczna. Skarbnik zdał sprawozdanie kasowe, które było stwierdzone przez Komisję Rewizyjną. Dochód koła wynosił 759,69 zł. Rozchód koła wynosił 749,45 zł. nadwyżka — 18,24 zł.

ad. 6. Udzielono zarządowi absolutorjum. Jako marszałka obrano kol. Nowaka, który przystąpił do wyboru nowego zarządu. Prezesem wybrano kol Kilichowskiego z Nowych Sumin. a wiceprezesem został wybrany kol. Nagórski z Cekcyna. Na skarbnika ponownie wybrano kol. Przytarskiego. Jako sekretarkę wybrano kol. Stanowską z Nowych Sumin.

ad. 7. Kol. Kilichowski, jako prezes, przystąpił do siódmego punktu — wolne głosy. Ustalono następne zebranie na dzień 6 lutego 1932 r. o godzinie 2-ej po południu w Cekcynie. Kol. Meyer opracuje i wygłosi referat na temat „Próby zastosowania testów do badania i organizowania pracy szkolnej".

ad. 8. Następnie kol. Kilichowski gorącemi słowami podziękował ustępującemu zarządowi za wydajną pracę dla Koła i zakończył zebranie hasłem: „Cześć pracy!".

KOŁO BYSŁAW. Protokół z walnego zebrania.

Stow. Chrz. Nar. Naucz. Szkół Powszech. Koło Bysław odbyło dnia 23. I. 1932 r. o godz. 15-tej swoje walne zebranie w szkole powszechnej w Bysławiu Po zagajeniu i przywitaniu gości przez prezesa koł. Behrendta P. przeczytał sekretarz protokół, z ostatniego zebrania. Przystąpiono do sprawozdania rocznego zarządu z którego wynika że Koło Bysław odbyło w zeszłym roku 4 zebrania plenarne, 1 walne zebranie, 1 nadzwyczajne, zarząd i sekcje odbyły 8 zebrań. Na zebraniach wygłaszane były referaty organizacji, szkolnictwa i referaty naukowe. Na zebraniach prawie że wszyscy członkowie byli zawsze obecni. Koło liczy obecnie 13 członków. Następnie skarbnik kol. Lipkowski przedstawił tan kasy. Omawiano dalej sprawę bibljoteki, którą zamierzamy założyć przy naszem Kole. Ponieważ prośba nasza skierowana do Zarządu Okręg. w sprawie zwolnienia od wysłania do Z. O. składek członkowskich na miesiąc styczeń br. nie została uwzględniona, postanowiono zwrócić się do Zarządu Powiatowego podobną prośbą, by Ten raczył w tej sprawie poczynić odpowiednie kroki.

Kol. prezes podał następnie do wiadomości komunikaty umieszczone w „Nauczycielu Pomorskim" pierwszego nr. z tego roku.

Na walny zjazd delegatów Pom. Okr. wybrano na delegata p. Woelka Fr. na zastępcę p. Behrendta Pawła. Z kolei pan prezes wygłosił referat „Nasz statut", wyjaśniając szczegółowo poszczególne punkty wymienione w statucie. Również p. Woelk podzielił się z członkami dobremi radami, które zaczerpnął z doświadczenia.

Przystąpiono do wyboru dwóch członków nowego Zarządu. Na sekretarza wybrano poraz trzeci p. Glazę J. a na wiceprezesa wybrano jednogłośnie p. Kotlęgę. Prezes i skarbnik spełniać będą swoje funkcje jeszcze rok następny. Prezes zwrócił się następnie do przybyłych gości w osobach p. Czajkowskiej M. i p. Federskiego Leona z Klonowa, zachęcając do wstąpienia do naszego Stow. Prośba kol. prezesa znalazła urzeczywistnienie. P. Czajkowska już swego czasu należała do naszego Stow. jest zatem wolną od opłaty wstępnego, natomiast p. Federskiego zwolniono od składki wstępnej. Dalej omawiano dużo spraw bieżących i organizacyjnych. Referat na następnem zebraniu wygłosił p. Woelk Fr. Postanowiono na wniosek p. Lipkowskiego zwrócić się do p. Insp. Szkoln. z prośbą o przekazanie poborów na pocztę do Bysławia. Miejsce następnego zebrania wybrano Bysławek — szkoła. Termin ustali zarząd. O godz. 18 zamknął kol. prezes zebranie pozdrowieniem katolickiem.

KONKURS NA POMYSŁOWOŚĆ.

W 2-gim zeszycie ilustrowanego pisma miesięcznego „Tęcza", które ukazuje się w Poznaniu (Al. Marcinkowskiego 22), ogłosiła redakcja konkurs na pomysłowe zadania rozrywkowe.

Rozrywki umysłowe posiadają i na naszym terenie wielu zwolenników. W większości jednak wypadków stale powtarzają się te same typy zadań. przez co powstaje monotonja. Aby wprowadzić urozmaicenie do działu rozrywek umysłowych, ogłosiła redakcja „Tęczy" konkurs na jak najbardziej oryginalne i pomysłowe rozrywki. W konkursie chodzi o to, aby autorzy prac nadsyłali pomysły zadań dotychczas nie stosowanych. Wybór tematu zadania, oraz jego formy jest najzupełniej dowolny.

Za najlepsze zadania przeznacza „Tęcza" kilka cennych nagród, wśród których znajduje się nagroda w postaci pięknej akwareli, zł 50,— gotówką i t. d. Bliższe szczegóły konkursu w lutowym zeszycie „Tęczy", który można nabyć u kolporterów oraz w administracji „Tęczy" Poznań, Al. Marcinkowskiego 22.

POLSKIE ZIEMIE NIEWYZWOLONE Z POD PANOWANIA PRUSKIEGO.

W 2-gim zeszycie „Tęczy", który w dniach ostatnich opuścił prasę drukarską, pomieścił wybitny uczony polski oraz znawca spraw narodowościowych, dr. Józef Radzim, niezmiernie aktualny i sensacyjny artykuł p. t. „Polskie ziemie niewyzwolone z pod panowania pruskiego".

W okresie bezustannych i brutalnych głosów niemieckich w sprawie rewizji granic, oraz t. zw. „kurytarza polskiego", przypomina dr. Józef Radzim sprawę, którą się dotąd pomijało — fakt, że oto w granicach Rzeszy niemieckiej pozostały bardzo wielkie odcinki ziemi polskiej, których nam nie zwrócono, ale przynależne etnograficznie. Autor poparł swoje wywody licznemi mapami, pochodzącemi z objektywnych źródeł niemieckich, które zaświadczają wyraźnie polskość ziem nieoddanych. Kolorowe mapy plastycznie unaoczniają wielkość terenów przez Polskę nieodebranych. Tendencje artykułu idą w kierunku zwrócenia uwagi niezależnej opinji na to, że wobec nieuzasadnionych roszczeń niemieckich przedewszystkiem Polska mogłaby podnosić pretensje o swoje tereny pozostające w obrębie Rzeszy, do których prawo zgłasza nie na podstawie urojonych kruczków politycznych, ale na podstawie nieprzedawnionych praw historycznych i etnograficznych.

Artykuł wspomniany znajduje się w 2-gim zeszycie „Tęczy", miesięcznika wychodzącym w Poznaniu (Al. Marcinkowskiego 22).

W dniu 10-go lutego 1932 r. o godz. 10.30 zasnęła w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka, najdroższa córka, synowa, siostra, bratowa, szwagierka i ciocia **ś. p.**

ZOFJA PLITTOWA

z domu Dambek
w kwiecie wieku ukończywszy 31 rok życia.

O czem zawiadamia stroskana i w ciężkim smutku pogrążona

Rodzina

Starogard, Nowe Mosty, Gorale, Dąbrówka, Gdynia, Berlin, Kobylin, Pelplin

Eksportacja zwłok odbyła się we wtorek, dnia 16-go lutego o godz. 10-tej przed. poł., z kostnicy szpitala śś. Elżbietanek do kościoła parafjalnego w Starogardzie, skąd po odprawieniu wigilji i żałobnej Mszy św. nastąpił pogrzeb.